

Evaluatie JOGG Noord-Veluwe (2020-2022)

In opdracht van zes gemeenten in Noord-Veluwe
& gemeente Hattem

Januari 2023

Marije van Doorn
Lobke Kuijs
Elke Hilderink

Noord-Veluwe

Evaluatiebureau
Publieke
Gezondheid

Voorwoord

Sinds 2014 werken de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten samen met elkaar om de leefomgeving van kinderen en jongeren gezonder te maken op het gebied van voeding, beweging en ontspanning. Dit doen zij middels de JOGG-aanpak. Sinds 2018 neemt de gemeente Hattem ook deel aan dit samenwerkingsverband. Eén van de voorwaarden van de JOGG-aanpak is monitoring en evaluatie. De gemeenten hebben het Evaluatiebureau Publieke Gezondheid opnieuw gevraagd om over de periode 2020-2022 een evaluatie uit te voeren. In dit rapport worden de resultaten hiervan beschreven. Dit onderzoek kan gezien worden als een vervolg op de evaluaties die wij hebben uitgevoerd in de periodes 2014-2016 en 2017-2019.

Wij bedanken de leden uit de evaluatie-werkgroep onder leiding van Kasper Doesborgh voor hun inbreng in de opzet en uitvoering van de evaluatie. Verder bedanken we de JOGG-regisseurs en beleidsmedewerkers voor hun betrokkenheid bij de evaluatie.

Wij hopen dat de resultaten een houvast zijn en input geven voor de volgende fase van JOGG op de Noord-Veluwe.

Warnsveld, januari 2023

Inhoudsopgave

1	Kort & krachtig	2
1.1	Inleiding	2
1.2	Evaluatievraag en aanpak	2
1.3	Conclusie	2
2	Achtergrond van de evaluatie	3
2.1	JOGG (gezonde jeugd, gezonde toekomst)	3
2.2	Evaluatievraag en -aanpak	3
3	Resultaten bewegen	6
3.1	Regionale en lokale resultaten	6
3.2	Conclusie	7
4	Resultaten fruit en groente	8
4.1	Regionale en lokale resultaten	8
4.2	Conclusie	8
5	Resultaten zoete drankjes en water of thee zonder suiker drinken	9
5.1	Regionale en lokale resultaten	9
5.2	Conclusie	9
6	Resultaten gewicht	10
6.1	Regionale en lokale resultaten	10
6.2	Conclusie	11
7	Resultaten interviews	12
7.1	Resultaten per doelstelling	12
7.2	Conclusie	16
8	Jaarlijkse regiodagen	17
8.1	Regiodag 2021	17
8.2	Regiodag 2022	17
9	Evaluatie campagnes	18
9.1	#7dagenwaterchallenge	18
9.2	Slaap	18
9.3	JOGG-caching	19
10	Conclusie en aanbevelingen	20
10.1	Conclusie	20
10.2	Aanbevelingen	20
	Bijlage A: Itemlijst interviews	23
	Bijlage B: Achtergrondinformatie Kindermonitor	25
	Bijlage C: Achtergrondinformatie Gezondheidsmonitor Jeugd	26
	Bijlage D: Cijfers lengte en gewicht	27
	Bijlage E: Toelichting statistisch significant verschil	30

1 Kort & krachtig

1.1 Inleiding

Sinds 2014 werken de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten in regionaal verband samen met elkaar aan de JOGG-aanpak. Sinds 2018 neemt de gemeente Hattem ook deel aan dit samenwerkingsverband. Monitoring en evaluatie is een van de voorwaarden van de JOGG-aanpak. Vanaf het begin is het Evaluatiebureau Publieke Gezondheid gevraagd om betrokken te zijn bij de evaluatie van de JOGG-aanpak. Eerdere rapporten van het Evaluatiebureau verschenen in 2016 en 2020. Dit is het derde evaluatierapport waarin de resultaten van een proces- en effectevaluatie staan beschreven voor de periode 2020-2022.

1.2 Evaluatievraag en aanpak

Evaluatievraag

Het Evaluatiebureau is gevraagd om een proces- en effectevaluatie van de JOGG-aanpak in de periode 2020-2022. De procesevaluatie betreft een evaluatie van de doelstellingen die zijn geformuleerd voor de periode 2020-2022:

1. Eind 2022 is elke lokale JOGG organisatie in de regio Noord-Veluwe geborgd en toekomstbestendig ingericht.
2. Eind 2022 zijn de bestaande regionale campagnes uitgevoerd, geëvalueerd en doorontwikkeld.
3. Eind 2022 wordt structureel ingezet op het bereiken van de ouders binnen de JOGG-aanpak in de regio Noord-Veluwe.
4. Eind 2022 is er, parallel aan de collectieve preventie, met activiteiten en programma's aandacht voor specifieke groepen/gebieden.
5. Eind 2022 wordt structureel ingezet op groente eten binnen de JOGG-aanpak in de regio Noord-Veluwe.

Met de effectevaluatie wordt inzicht gegeven in gedrag van kinderen en jongeren m.b.t. voeding en/of beweging. Bovendien wordt inzicht gegeven in het percentage kinderen/jongeren met een gezond gewicht en met overgewicht.

Aanpak van de evaluatie

Voor de procesevaluatie zijn dubbelinterviews gehouden met de JOGG-regisseurs en beleidsmedewerkers van gemeenten om inzicht te krijgen in de voortgang m.b.t. de geformuleerde doelstellingen.

Voor de effectevaluatie zijn analyses uitgevoerd van data van de GGD Kindermonitor en Gezondheidsmonitor Jeugd om inzicht te geven in gedrag m.b.t. voeding en beweging. Daarnaast zijn analyses uitgevoerd van lengte- en gewichtsgegevens vanuit de GGD gezondheidsonderzoeken om inzicht te geven in het percentage kinderen/jongeren met een gezond gewicht en overgewicht.

Aanvullend geven proces- en/of effectevaluaties van drie campagnes inzicht in het proces/en of de resultaten van de desbetreffende campagne. Tot slot was het Evaluatiebureau aanwezig bij de jaarlijkse regiodagen waarin stil werd gestaan bij de resultaten van het afgelopen jaar en werd vooruit gekeken naar het volgende jaar.

1.3 Conclusie

Kinderen op de Noord-Veluwe zijn sinds 2013 vaker groente en fruit gaan eten en minder vaak zoete drankjes gaan drinken. Ook stimuleren ouders vaker dat hun kinderen bewegen. Onder jongeren is een gemengd beeld te zien waarbij het aandeel jongeren dat dagelijks minstens een uur beweegt stabiel is gebleven sinds 2015 terwijl het aandeel jongeren dat minstens vijf dagen in de week ten minste een uur beweegt is afgenomen. Ondanks deze grotendeels positieve veranderingen in gedrag is het aandeel 10- en 13-jarigen op de Noord-Veluwe met een gezond gewicht iets afgenomen. Het aandeel 13-jarigen met overgewicht is wat toegenomen. De procesevaluatie laat zien dat JOGG NV een aanpak is die stevig staat, toekomstbestendig is en sterke regionale en lokale samenwerkingsverbanden kent. Met de doorontwikkelde campagnes heeft JOGG NV een groot bereik. Dat er desondanks geen gunstige veranderingen zijn in het aandeel kinderen met een gezond gewicht laat zien dat er veel nodig is om impact op gezond gewicht te bewerkstelligen. Deze rapportage sluit af met aanbevelingen voor de volgende fase van JOGG NV.

2 Achtergrond van de evaluatie

- JOGG (gezonde jeugd, gezonde toekomst)
- Evaluatievraag en -aanpak

2 Achtergrond van de evaluatie

2.1 JOGG (gezonde jeugd, gezonde toekomst)

Sinds 2014 implementeren gemeenten in de Noord-Veluwe (NV) gezamenlijk het JOGG-programma om overgewicht bij kinderen en jongeren terug te dringen. Implementatie begon met een eerste fase (2014-2016) in de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten. Resultaten van deze fase zijn beschreven in de evaluatie '[Evaluatie JOGG Noord-Veluwe, december 2016](#)'. Gedurende de tweede fase (2017-2019) werd de implementatie van JOGG voortgezet en sloot gemeente Hattem aan. Ook deze fase heeft het Evaluatiebureau geëvalueerd ([Effectevaluatie JOGG Noord-Veluwe 2017-2019](#)). Dit rapport richt zich op de derde fase (2020-2022), waarin onder andere werd gefocust op de borging en toekomstbestendigheid van de lokale JOGG organisatie in de NV.

2.2 Evaluatievraag en -aanpak

Evaluatievraag

Het Evaluatiebureau is gevraagd om een effect- en procesevaluatie van de JOGG-aanpak. Daarbij sluit de procesevaluatie aan bij de doelstellingen die door JOGG Noord-Veluwe zijn geformuleerd voor de periode 2020-2022:

1. Eind 2022 is elke lokale JOGG organisatie in de regio Noord-Veluwe geborgd en toekomstbestendig ingericht.
2. Eind 2022 zijn de bestaande regionale campagnes uitgevoerd, geëvalueerd en doorontwikkeld.
3. Eind 2022 wordt structureel ingezet op het bereiken van de ouders binnen de JOGG-aanpak in de regio Noord-Veluwe.

4. Eind 2022 is er, parallel aan de collectieve preventie, met activiteiten en programma's aandacht voor specifieke groepen/gebieden.
5. Eind 2022 wordt structureel ingezet op groente eten binnen de JOGG-aanpak in de regio Noord-Veluwe.

De effectevaluatie richtte zich op de volgende indicatoren:

1. Het percentage kinderen dat minstens 1 uur per dag beweegt.
2. Het percentage ouders dat hun kind stimuleert om buiten te spelen.
3. Het percentage ouders dat hun kind stimuleert om zelf lopend of fietsend naar school te gaan.
4. Het percentage kinderen dat 6 of 7 dagen per week fruit eet/groente eet.
5. Het percentage kinderen dat op tenminste 4 dagen per week 3 of meer zoete drankjes drinkt.
6. Het percentage kinderen dat dagelijks water of thee zonder suiker drinkt.
7. Het percentage jeugdigen dat dagelijks een uur beweegt.
8. Het percentage jeugdigen dat ten minste 5 dagen per week uur beweegt.
9. Het percentage kinderen met gezond gewicht en (ernstig) overgewicht (over de schooljaren 2012/2013, 2015/2016, 2018/2019 en 2021/2022).

Aanpak van de evaluatie

JOGG-gebied

De eerste fase van het JOGG-programma 2014-2016 richtte zich op specifieke JOGG-gebieden binnen een gemeente. In de periode 2017-2019 werd dat door de gemeente Elburg en Oldebroek voortgezet. In de periode 2020-2022 is deze focus op bepaalde wijken wat meer los gelaten, maar zijn deze wijken nog wel apart meegenomen in de analyses (zie tabel 1).

Tabel 1: Overzicht lokale JOGG-gebieden 2020-2022.

Gemeente	JOGG-gebied	Postcode
Elburg	Wijken Oosthoek, De Vrijheid en De Pal/Oostendorp	8081
Ermelo	Hele gemeente	
Harderwijk	Hele gemeente	
Hatterm	Hele gemeente	
Nunspeet	Hele gemeente	
Oldebroek	Kern Wezep	8091
Putten	Hele gemeente	

Interviews

Voor de procesevaluatie zijn dubbelinterviews gehouden met de JOGG-regisseurs en beleidsmedewerkers van gemeenten om de voortgang m.b.t. de JOGG doelstellingen te evalueren. Ook is er een interview gehouden met de regio coördinatoren van JOGG NV. Telkens waren er twee onderzoekers bij de interviews aanwezig. Het Evaluatiebureau heeft van tevoren een itemlijst opgesteld, waarvan de inhoud is afgestemd met de opdrachtgever (bijlage A). De interviews duurden ongeveer 1,5 uur en vonden plaats in het gemeentehuis van de desbetreffende JOGG gemeente¹. Bij de interviews was ook (een afvaardiging van) de regionale coördinatie van JOGG aanwezig. In gemeente Putten was de beleidsmedewerker niet aanwezig bij het interview. Van de interviews is verslaglegging gedaan, waarna de verslagen per zijn geanalyseerd op terugkerende thema's en belemmerende en bevorderende factoren. De resultaten van deze analyse zijn voorgelegd aan de geïnterviewden voor feedback voordat deze definitief in het rapport zijn opgenomen.

Kindermonitor 2013, 2017 & 2021

Iedere vier jaar voert GGD NOG een Kindermonitor uit om de gezondheid van 0-12 jarige kinderen in de regio in kaart te brengen. Ouders worden uitgenodigd om een digitale vragenlijst over verschillende onderwerpen in te vullen. Voor de evaluatie zijn de gegevens uit 2013 als nulmeting beschouwd, de gegevens uit 2017 als tussenmeting en de gegevens uit 2021 als eindmeting. Meer informatie over de Kindermonitor staat in bijlage B.

Gezondheidsmonitor Jeugd 2011, 2015, 2019

Iedere vier jaar voert GGD NOG een Gezondheidsmonitor Jeugd uit om de gezondheid van middelbare scholieren in de regio in kaart te brengen. Gegevensverzameling gaat via scholen en in de regio NOG doen (bijna) alle scholen mee.

Jongeren uit klas 2 en 4 vullen op school een digitale vragenlijst in. In het algemeen zijn de jongeren 13 en 15 jaar oud op het moment van invullen. In 2021 vond er een extra Corona Gezondheidsmonitor Jeugd plaats. In deze evaluatie zijn cijfers van de drie laatste metingen uit 2015, 2019 en 2021 geanalyseerd. Meer informatie over de Gezondheidsmonitor Jeugd staat in bijlage C.

Lengte- en gewichtgegevens

De jeugdgezondheidszorg van de GGD meet tijdens de preventieve gezondheidsonderzoeken (PGO's) lengte en gewicht van vrijwel alle kinderen/jongeren. Deze metingen worden door een professional op uniforme wijze uitgevoerd. Op basis van landelijk overeengekomen afkappunten wordt vervolgens bepaald hoeveel kinderen een gezond gewicht hebben en bij hoeveel kinderen sprake is van (ernstig) overgewicht. In loop van de tijd is de leeftijd waarop kinderen een PGO kregen verschoven. In 2012/2013 was dat met name rond 5/6 jaar, rond 9/10/11 jaar en rond 12/13/14 jaar. In 2021 was dat rond 4/5 jaar, 9/10 jaar en 13/14 jaar. Omdat het percentage overgewicht toeneemt met de leeftijd, heeft het de voorkeur om de te vergelijken groepen zoveel mogelijk hetzelfde te laten zijn qua leeftijd. Voor de gewichtsanalyses is er daarom voor gekozen om de leeftijdsgroepen 5, 10 en 13 jaar mee te nemen. Gegevens uit de schooljaren 2012/2013, 2015/2016, 2018/2019 en 2021/2022 zijn meegenomen in de analyses. In 2015/2016 is bij wijze van experiment gewicht onder 10-jarigen volgens verschillende methoden gemeten. Gewichtgegevens van deze groep zijn daarom niet geschikt voor effectevaluatie. Meer informatie over de gewichtscijfers staan in bijlage D.

Proces- en/of effectevaluaties van campagnes

Daarnaast zijn er proces- en/of effectevaluaties uitgevoerd van drie regionale campagnes: de #7dagenwaterchallenge (juni 2021), slaap (oktober/november 2021) en JOGG-caching (2021-2022). Met de evaluaties is inzicht gegeven in het bereik, de waardering, het effect en/of de uitvoering van deze campagnes. Van elk van deze drie evaluaties is een rapportage of infographic verschenen. Korte notities over deze evaluaties zijn opgenomen in dit rapport.

Jaarlijkse regiodagen

Tot slot zijn er op het moment van schrijven twee jaarlijkse bijeenkomsten geweest waarin de voortgang van de uitvoering van het JOGG-programma werd besproken en nieuwe speerpunten werden bepaald. Voor elk van deze

¹Eén interview vond digitaal plaats

bijeenkomsten heeft het Evaluatiebureau verslaglegging gedaan. In deze rapportage zijn korte notities van de jaarlijkse bijeenkomsten opgenomen. Een derde bijeenkomst staat nog gepland voor na het verschijnen van dit rapport.

Statistisch significante resultaten

In dit onderzoek zijn verschillen tussen onderzoeksjaren getoetst met statistische technieken in het softwareprogramma SPSS. Voor de gewichtscijfers is de chikwadraattoets toegepast. Bij de analyse van de Kindermonitor en Gezondheidsmonitor Jeugd is de chikwadraattoets gedaan binnen Complex Samples. In de tekst wordt gesproken over een toename of afname als er sprake is van een statistisch significant verschil. Dit betekent dat een gevonden verschil aantoonbaar is en niet kan worden toegeschreven aan toeval. Een verschil is significant als de p-waarde kleiner is dan 0,05. Als er tussen de jaren een verschil is in percentages, maar het verschil is niet significant, dan wordt benoemd dat er een verschil lijkt te zijn. Zie verdere uitleg hierover in bijlage E.

Er zijn geen gegevens gepresenteerd bij subgroepen waar we van minder dan 50 kinderen/jongeren gegevens hebben, aangezien we hierover geen betrouwbare uitspraken kunnen doen

3 Resultaten bewegen

- Regionale en lokale resultaten
- Conclusie

3 Resultaten bewegen

3.1 Regionale en lokale resultaten

In de Kindermonitor van 2013 en 2017 werd beweeggedrag van kinderen anders uitgevraagd dan in de Kindermonitor van 2021. Hierdoor zijn resultaten niet vergelijkbaar en worden alleen percentages van 2021 weergegeven. In 2021 beweegt 37% van de kinderen uit het JOGG-gebied minstens 1 uur per dag (zie Tabel 2).

Het aandeel kinderen in het JOGG-gebied dat gestimuleerd wordt om dagelijks buiten te spelen is toegenomen in 2021 (60%), ten opzichte van 2013 (44%) en 2017 (51%) (Tabel 3). Dit is in lijn met de hele regio Noord- en Oost-Gelderland (NOG). Ook het aandeel kinderen in het JOGG-gebied dat gestimuleerd wordt om dagelijks naar school te lopen of fietsen is in 2021 toegenomen (70%), ten opzichte van 2017 (66%) (Tabel 4). Ook deze trend is in lijn met de hele NOG regio.

Tabel 2: Beweging bij kinderen van 4 t/m 12 jaar.

Beweegt minstens 1 uur per dag	Kinderen 2021 (%)
Elburg, pc 8081	37
Elburg, totaal	34
Ermelo	42
Hatterm	36
Harderwijk	34
Nunspeet	41
Oldebroek, pc 8091	30
Oldebroek, totaal	34
Putten	36
Totaal JOGG-gebied**	37
Noord- en Oost-Gelderland, totale GGD regio	38

** Elburg, totaal en Oldebroek, totaal behoren niet tot het totale JOGG-gebied

Tabel 3: Stimulatie buitenspelen bij kinderen van 1 t/m 12 jaar.

Stimuleert kinderen om dagelijks buiten te spelen	Kinderen 2013 (%)	Kinderen 2017 (%)	Kinderen 2021 (%)
Harderwijk	44*	51	56
Elburg, pc 8081	42*	53	55
Elburg, totaal	46*	52	59
Putten	45*	51*	61
Nunspeet	50*	53*	65
Oldebroek, pc 8091	40*	45	52
Oldebroek, totaal	43*	55	59
Ermelo	41*	54*	64
Hatterm	39*	46*	63
Totaal JOGG-gebied**	44*	51*	60
Noord- en Oost-Gelderland, totale GGD regio	50*	53*	60

* Statistisch significant verschil ten opzichte van 2021

** Elburg, totaal en Oldebroek, totaal behoren niet tot het totale JOGG-gebied

Tabel 4: Stimulatie lopend of fietsend naar school bij kinderen van 1 t/m 12 jaar.

Stimuleert kinderen om dagelijks naar school te lopen of fietsen	Kinderen 2013 (%)	Kinderen 2017 (%)	Kinderen 2021 (%)
Elburg, pc 8081	75	74	72
Elburg, totaal	70	69	69
Ermelo	66	55	61
Harderwijk	74	71*	79
Hatterm	72	68	75
Nunspeet	63	68	66
Oldebroek, pc 8091	61	59	69
Oldebroek, totaal	58	57	64
Putten	65	65	64
Totaal JOGG-gebied**	68	66*	70
Noord- en Oost-Gelderland, totale GGD regio	69*	64*	66

* Statistisch significant verschil ten opzichte van 2021

** Elburg, totaal en Oldebroek, totaal behoren niet tot het totale JOGG-gebied

Het aandeel jongeren in het JOGG-gebied dat minstens 1 uur per dag beweegt is over de jaren heen relatief stabiel gebleven (Tabel 5). Het aandeel jongeren in het JOGG-gebied dat tenminste 5 dagen in de week minstens 1 uur per dag beweegt is in 2021 afgenomen (41%), ten opzichte van 2013 (52%) en 2017 (52%) (Tabel 6). Deze trend is in lijn met de hele NOG-regio. Deze afname in 2021 ten opzichte

van 2013 en 2017 zou een gevolg kunnen zijn van de coronamaatregelen die in 2021 van toepassing waren.

Tabel 5: Beweging bij tweede- en vierdeklassers VO.

Beweegt minstens 1 uur per dag	Jongeren 2015 (%)	Jongeren 2019 (%)	Jongeren 2021 (%)
Elburg, pc 8081	12	13	9
Elburg, totaal	13	15	13
Ermelo	20*	17	14
Harderwijk	17	16	15
Hatterm	-	20	25
Nunspeet	16	18	20
Oldebroek, pc 8091	16	13	13
Oldebroek, totaal	18*	12	11
Putten	16	17	19
Totaal JOGG-gebied**	17	16	17
Noord- en Oost-Gelderland, totale GGD regio	18*	17*	16

* Statistisch significant verschil ten opzichte van 2021

** Elburg, totaal en Oldebroek, totaal behoren niet tot het totale JOGG-gebied

- Geen informatie beschikbaar

Tabel 6: Beweging bij tweede- en vierdeklassers VO.

Beweegt tenminste 5 dagen in de week minstens 1 uur per dag	Jongeren 2015 (%)	Jongeren 2019 (%)	Jongeren 2021 (%)
Elburg, pc 8081	36	38	25
Elburg, totaal	44*	44*	30
Ermelo	54*	49*	38
Harderwijk	47*	55*	37
Hatterm	-	55	55
Nunspeet	65*	54	49
Oldebroek, pc 8091	40	48*	33
Oldebroek, totaal	52*	45*	31
Putten	55*	51	47
Totaal JOGG-gebied**	52*	52*	41
Noord- en Oost-Gelderland, totale GGD regio	56*	49*	43

* Statistisch significant verschil ten opzichte van 2021

** Elburg, totaal en Oldebroek, totaal behoren niet tot het totale JOGG-gebied

- Geen informatie beschikbaar

3.2 Conclusie

Iets meer dan een derde van de kinderen in het JOGG-gebied beweegt minstens 1 uur per dag. Het aandeel kinderen dat wordt gestimuleerd om buiten te spelen en om lopend of fietsend naar school te gaan is toegenomen. Het aandeel jongeren dat minstens 1 uur per dag beweegt is relatief stabiel gebleven. Daarentegen is het aandeel jongeren dat tenminste 5 dagen in de week minstens 1 uur per dag beweegt afgenomen. Een mogelijke verklaring voor deze afname zijn de coronamaatregelen die in 2021 van toepassing waren.

4 Resultaten fruit en groente

- Regionale en lokale resultaten
- Conclusie

4 Resultaten fruit en groente

4.1 Regionale en lokale resultaten

In het JOGG-gebied is het aandeel kinderen dat (bijna) dagelijks fruit eet in 2021 toegenomen (76%), ten opzichte van 2013 (60%) en 2017 (67%) (Tabel 7). Ook het aandeel kinderen dat (bijna) dagelijks groente eet in het JOGG-gebied is toegenomen in 2021 (70%), ten opzichte van 2013 (63%) en 2017 (65%) (Tabel 10). Beide trends zijn in lijn met de trends in de hele NOG-regio. Vergeleken met de hele regio NOG, eten kinderen uit de Noord-Veluwe minder vaak fruit en groente.

Tabel 7: Fruitconsumptie bij kinderen van 1 t/m 12 jaar.

Eet 6 of 7 dagen per week fruit	Kinderen 2013 (%)	Kinderen 2017 (%)	Kinderen 2021 (%)
Elburg, pc 8081	55*	70	75
Elburg, totaal	56*	70*	78
Ermelo	62*	67*	78
Harderwijk	65*	69*	77
Hatterm	67*	78*	88
Nunspeet	52*	62*	74
Oldebroek, pc 8091	56*	65	71
Oldebroek, totaal	54*	61*	69
Putten	57*	66*	73
Totaal JOGG-gebied**	60*	67*	76
Noord- en Oost-Gelderland, totale GGD regio	68*	75*	83

* Statistisch significant verschil ten opzichte van 2021

** Elburg, totaal en Oldebroek, totaal behoren niet tot het totale JOGG-gebied

Tabel 8: Groenteconsumptie bij kinderen van 1 t/m 12 jaar.

Eet 6 of 7 dagen per week groente	Kinderen 2013 (%)	Kinderen 2017 (%)	Kinderen 2021 (%)
Elburg, pc 8081	59	57*	67
Elburg, totaal	58*	61	66
Ermelo	69	71	73
Harderwijk	66*	70*	77
Hatterm	64*	63*	75
Nunspeet	56	58	61
Oldebroek, pc 8091	52	48*	61
Oldebroek, totaal	57	50*	59
Putten	67	69	70
Totaal JOGG-gebied**	63*	65*	70
Noord- en Oost-Gelderland, totale GGD regio	69*	71*	76

* Statistisch significant verschil ten opzichte van 2021

** Elburg, totaal en Oldebroek, totaal behoren niet tot het totale JOGG-gebied

4.2 Conclusie

De fruit- en groenteconsumptie van kinderen in het JOGG-gebied op de Noord-Veluwe is toegenomen in 2021 ten opzichte van 2013 en 2017, maar is nog steeds lager vergeleken met de regio NOG.

5 Resultaten zoete drankjes en water of thee zonder suiker drinken

- Regionale en lokale resultaten
- Conclusie

5 Resultaten zoete drankjes en water of thee zonder suiker drinken

5.1 Regionale en lokale resultaten

Het aandeel kinderen uit het JOGG-gebied dat tenminste 4 dagen per week 3 of meer zoete drankjes drinkt is in 2021 afgenomen (15%), ten opzichte van 2013 (35%) en 2017 (25%) (Tabel 9). Deze trend is in lijn met de hele NOG-regio. Daarentegen is het aandeel kinderen uit het JOGG-gebied dat dagelijks water of thee zonder suiker drinkt stabiel gebleven, terwijl dat aandeel in de regio is toegenomen (Tabel 10).

Tabel 9: Zoete drankjes bij kinderen van 1 t/m 12 jaar.

Drinkt op tenminste 4 dagen per week 3 of meer zoete drankjes	Kinderen 2013 (%)	Kinderen 2017 (%)	Kinderen 2021 (%)
Elburg, pc 8081	42*	35*	23
Elburg, totaal	41*	32*	22
Ermelo	35*	18*	12
Harderwijk	33*	25*	14
Hatterm	32*	24*	12
Nunspeet	29*	24*	18
Oldebroek, pc 8091	44*	36*	18
Oldebroek, totaal	42*	32*	21
Putten	39*	22*	13
Totaal JOGG-gebied**	35*	25*	15
Noord- en Oost-Gelderland, totale GGD regio	35*	24*	14

* Statistisch significant verschil ten opzichte van 2021

** Elburg, totaal en Oldebroek, totaal behoren niet tot het totale JOGG-gebied

Tabel 10: Water of thee zonder suiker bij kinderen van 1 t/m 12 jaar.

Drinkt dagelijks water of thee zonder suiker	Kinderen 2013 (%)	Kinderen 2017 (%)	Kinderen 2021 (%)
Elburg, pc 8081	-	56	60
Elburg, totaal	-	58	61
Ermelo	-	70	69
Harderwijk	-	67	70
Hatterm	-	64	70
Nunspeet	-	55	56
Oldebroek, pc 8091	-	53	58
Oldebroek, totaal	-	53	55
Putten	-	68	64
Totaal JOGG-gebied**	-	63	65
Noord- en Oost-Gelderland, totale GGD regio	-	63*	68

* Statistisch significant verschil ten opzichte van 2021

** Elburg, totaal en Oldebroek, totaal behoren niet tot het totale JOGG-gebied

- Geen informatie beschikbaar

5.2 Conclusie

Vijftien procent van de kinderen uit het JOGG-gebied drinkt in 2021 op tenminste 4 dagen per week 3 of meer zoete drankjes. Dit is een forse afname ten opzichte van 2013 en 2017. Dagelijks water of thee zonder suiker drinken is relatief stabiel gebleven tussen 2017 en 2021.

6 Resultaten gewicht

- Regionale en lokale resultaten
- Conclusie

6 Resultaten gewicht

6.1 Regionale en lokale resultaten

Tabel 11 laat zien dat er tussen 2012 en 2022 in het JOGG-gebied een significante afname is in het aandeel 10- en 13-jarigen met een gezond gewicht, en een toename van het aandeel 13-jarigen met (ernstig) overgewicht. In Noord- en Oost-Gelderland is er een afname te zien in het aandeel 10-jarigen en 13-jarigen met een gezond gewicht, een afname van het aandeel 5-jarigen met (ernstig) overgewicht en een toename van het aandeel 10-jarigen en 13-jarigen met (ernstig) overgewicht.

Tabel 11: Regionale resultaten gewicht.

Schooljaar	Gezond gewicht					(ernstig) Overgewicht					
	'12/'13 (%)	'15/'16 (%)	'18/'19 (%)	'21/'22 (%)	Trend '12-'22 ^a	'12/'13 (%)	'15/'16 (%)	'18/'19 (%)	'21/'22 (%)	Trend '12-'22 ^a	
Totaal	5 jaar	78	80	80	74		12	8	9	10	
JOGG-gebied	10 jaar	74	-	74	69	afname	18	-	14	20	
	13 jaar	75	75	69	70	afname	14	13	16	17	toename
Noord- en Oost-Gelderland totale GGD regio	5 jaar	77	79	79	77		13	10	9	9	afname
	10 jaar	74	-	73	69	afname	16	-	16	20	toename
	13 jaar	75	75	71	72	afname	15	14	17	16	toename

^a Statistisch significante toe- of afname, gebaseerd op een logistische regressie analyse waarbij de vier schooljaren zijn meegenomen, gecorrigeerd voor geslacht.
- Geen gegevens beschikbaar

Tabel 12 geeft de lokale veranderingen in gewicht weer. In enkele gemeenten is er tussen 2012 en 2022 een afname van het aandeel kinderen met een gezond gewicht en toename van het aandeel kinderen met (ernstig) overgewicht te zien bij diverse leeftijden. Het is belangrijk om te realiseren dat overgewicht fluctueert over schooljaren. Zie hiervoor ook de gegevens met betrekking tot gewicht die per gemeente zullen worden gepubliceerd op het Kompas Volksgezondheid van GGD Noord- en Oost-Gelderland. Bij gewichtscijfers is sprake van natuurlijke fluctuatie, zeker als groepen relatief klein zijn, zoals bij lokale cijfers over (ernstig) overgewicht. De cijfers uit tabel 12 dienen daarom met voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden. Het is een momentopname over een bepaalde groep in een bepaald jaar. De aanbeveling is om de resultaten voor gewicht vooral op regionaal niveau te interpreteren.

Tabel 12: Lokale resultaten gewicht (JOGG-gemeenten).

Schooljaar	Gezond gewicht					(ernstig) Overgewicht				
	'12/'13 (%)	'15/'16 (%)	'18/'19 (%)	'21/'22 (%)	Trend '12- '22 ^a	'12/'13 (%)	'15/'16 (%)	'18/'19 (%)	'21/'22 (%)	Trend '12- '22 ^a
Elburg - pc 8081	5 jaar 74	10 jaar 82	13 jaar 72	71 - 73	80 # 77	82 # #	6 16 14	11 - 16	13 # 9	10 # #
Elburg - totaal ^b	5 jaar 70	10 jaar 70	13 jaar 71	77 - 75	77 # 79	78 # 77	15 24 16	11 - 13	15 13 9	12 # 12
Ermelo	5 jaar 79	10 jaar 75	13 jaar 74	73 - 72	77 79 64	77 67 71	10 14 15	9 - 13	4 12 18	10 19 17
Harderwijk	5 jaar 79	10 jaar 69	13 jaar 73	79 - 75	79 74 67	74 69 76	9 21 16	8 - 14	9 14 15	11 23 14
Hattem	5 jaar 80	10 jaar #	13 jaar #	78 - 66	82 # 56	65 # 64	17 # 17	12 - 13	7 # 13	8 # 13
Nunspeet	5 jaar 76	10 jaar 76	13 jaar 76	85 - 79	81 74 75	76 70 63	16 17 13	6 - 9	8 15 15	11 11 23
Oldebroek - pc 8091	5 jaar 73	10 jaar 78	13 jaar #	82 - #	85 # #	71 # #	17 16 #	10 - #	11 # #	11 # #
Oldebroek - totaal ^b	5 jaar 77	10 jaar 75	13 jaar 70	78 - 75	83 75 74	75 55 69	15 17 22	12 - 18	9 15 18	10 37 17
Putten	5 jaar 82	10 jaar 74	13 jaar 77	83 - 77	80 76 72	69 69 62	9 16 10	7 - 10	10 20 17	8 24 21

^a Statistisch significante toe- of afname, gebaseerd op een logistische regressie analyse waarbij de vier schooljaren zijn meegenomen, gecorrigeerd voor geslacht.

^b Elburg, totaal en Oldebroek, totaal behoren niet tot het totale JOGG-gebied

- Geen gegevens beschikbaar

data van minder dan 50 kinderen

Let op: vanwege relatief kleine aantallen op lokaal niveau kan een percentage sterk verschillen indien er slechts enkele kinderen meer of minder gezond gewicht / (ernstig) overgewicht hebben (zie voor aantallen bijlage D).

6.2 Conclusie

Tussen 2012 en 2022 is er in het JOGG-gebied een significante afname in het aandeel 10- en 13-jarigen met een gezond gewicht en een toename van het aandeel 13-jarigen met (ernstig) overgewicht. In Noord- en Oost-Gelderland is er eveneens een afname te zien in het aandeel 10-jarigen en 13-jarigen met een gezond gewicht, een afname van het aandeel 5-jarigen met (ernstig) overgewicht en een toename van het aandeel 10-jarigen en 13-jarigen met (ernstig) overgewicht.

7 Resultaten interviews

- Resultaten per doelstelling
- Conclusie

7 Resultaten interviews

7.1 Resultaten per doelstelling

Doelstelling 1 Eind 2022 is elke lokale JOGG organisatie in de regio Noord-Veluwe geborgd en toekomstbestendig ingericht

Om toekomstbestendig te zijn moet een organisatie op verschillende aspecten geborgd zijn. Hieronder wordt per aspect de stand van zaken toegelicht. Ter voorbereiding van het interview hebben JOGG-regisseurs (eventueel samen met de beleidsadviseurs) een QuickScan² ingevuld. Elk aspect bestond uit twee stellingen, waaraan men een score van 1 tot en met 4 kon geven:

- 1 punt betekent 'er is nog veel werk te verzetten';
- 2 punten betekent 'eerste stappen zijn gezet';
- 3 punten betekent 'behoorlijk op weg';
- 4 punten betekent 'resultaat is behaald'.

Dit houdt in dat elk aspect maximaal 8 punten kon krijgen. De resultaten van de QuickScan (tabel 13) zijn in het interview besproken. Vanwege de beperkte tijd is niet elk aspect in elk interview aan bod gekomen.

Tabel 13: QuickScan borging.

QuickScan borging	Elburg	Ermelo	Harderwijk	Hattem	Nunspeet	Oldebroek	Putten
Beleid	7	6	5	6	7	7	8
Samenwerking	5	5	7	6	4	7	7
Financiering	7	7	5	8	6	7	7
Activiteiten	6	5	7	6	6	5	8
Expertise	5	5	6	5	8	4	6
Monitoring & Evaluatie	6	5	5	7	7	7	6
Totaal (max=48)	36	33	35	38	38	37	42

² QuickScan borging: instrument ontwikkeld door JOGG om mate van borging van verschillende aspecten van de JOGG aanpak te meten.

In vrijwel alle gemeenten is JOGG onderdeel van het gemeentelijk beleid. Het staat standaard op de agenda, en zit structureel in de begroting. Hierdoor is JOGG dus **goed geborgd in het beleid**. Een **uitdaging** ligt nog wel in **het samenwerken met andere beleidsdomeinen**.

"JOGG is structureel in de begroting gekomen en daar komen ze niet meer onder uit. [...] Samenwerking met andere domeinen is lastiger. Voor JOGG caching was het bijvoorbeeld lastig om bordjes op te hangen, dat kan wel beter."

De meeste JOGG-organisaties hebben **vaste samenwerkingspartners**, waar ze veel mee samenwerken. Dit gaat bijvoorbeeld om kinderdagverblijven, supermarkten of een communicatiebureau. Niet bij alle gemeenten is deze samenwerking vastgelegd in een contract. In sommige gemeenten zijn JOGG-regisseurs hier wel naar aan het kijken of schatten zij in dat het ondertekenen van een contract geen toegevoegde waarde levert. JOGG-regisseurs gaven aan dat het **belangrijk is dat je de juiste persoon binnen een organisatie spreekt**, zodat er energie ontstaat. Daarnaast merken JOGG-regisseurs dat er meer enthousiasme is vanuit publieke partijen dan vanuit commerciële partijen.

De **manier van samenwerken met de partners verschilt per JOGG-organisatie**. In de ene gemeente zit de JOGG-regisseur één keer in de zoveel tijd met elke samenwerkingspartner apart, terwijl in een andere gemeente sprake is van een werkgroep van samenwerkingspartners. Verder zijn er intenties om deze samenwerkingen te verstevigen of intensiveren. Hiermee wordt beoogd dat JOGG een sterker onderdeel van de samenwerkingspartners zelf wordt, en deze samenwerkingspartners meer eigenaarschap ervaren bij de uitvoering.

"Bij de samenwerking is het heel moeilijk om de energie met partijen te maken. We dachten er bijvoorbeeld aan de samenwerkingsovereenkomsten te tekenen met partijen, maar veel partijen wilden niks zwart op wit. [...] Maakt de borging wel heel erg moeilijk natuurlijk omdat je steeds gesprekken hebt voor een half jaar of een jaar. Ook het personeelstekort zorgt ervoor dat partijen niet altijd mee willen werken. Dat gaat wel vooral om bedrijfspartners."

“Nu zijn ze ook enthousiast aan het worden, dus soms moet je ook het moment pakken. Soms merk je in een gesprek al dat er geen enthousiasme in zit, en dat je dus je energie er niet in wil steken.”

“We halen zelf ook wel een voordeel uit commerciële partners, omdat we veel middelen krijgen. Maar het kan natuurlijk wel beter. Het is ook wel lastig om de partners überhaupt bij elkaar te krijgen. Ze willen gewoon horen wat ze moeten doen, en gaan dan weer verder met hun business. Ze hebben wel contracten getekend en in de gesprekken vooraf komen ook wel leuke ideeën, maar de samenwerking kost nu wel veel tijd en moeite. Hier mogen we dus wel meer aandacht aan geven.”

“Misschien nog wel een tip om binnen organisaties te kijken dat je de juiste personen te spreken krijgt, bijvoorbeeld bij HR. Omdat daar hopelijk meer intrinsieke motivatie zit, in plaats van de afdeling ‘slingers en ballonnen’.”

Doordat JOGG opgenomen is in het beleid van de gemeenten, is de **financiering** van de JOGG-regisseur (en daarmee de activiteiten) eveneens **geborgd**. **Samenwerkingspartners** geven geen geld, maar **ondersteunen door tijd, locatie en andere middelen** beschikbaar te stellen. Soms is dit vastgelegd in het contract, maar veelal wordt per activiteit bekeken op welke manier zij een passende bijdrage kunnen leveren.

“Nu trekt vooral de gemeente de portemonnee. [...]. Partijen geven dus niet altijd geld, maar geven bijvoorbeeld wel fruit, tijd, et cetera.”

Daarnaast valt op dat binnen de meeste organisaties waar de JOGG-regisseurs werkzaam zijn, JOGG een **onderdeel is van de werkwijze**. Zo staat er bij alle activiteiten (ook buiten JOGG-activiteiten om) water in plaats van ranja klaar en promoten collega's de JOGG-activiteiten op scholen. Bij andere organisaties wordt nog gewerkt aan deze integratie.

“Waar ik het meest trots op ben is de borging van JOGG. Waar we eerst bezig waren met 2 personen, gebeurt dat nu heel breed in Harderwijk. Waar je als JOGG voor staat, komt nu in het werk van 6-12 professionals terug. Het is ook geborgd in de werkwijze van collega's.”

Bij alle gemeenten wordt over het algemeen de **uitvoer van activiteiten en campagnes vastgelegd**. Hierdoor is het bij een wisseling van JOGG-regisseur altijd mogelijk om deze uit te blijven voeren. Bij een wisseling valt er echter

ook altijd wel expertise en een netwerk weg, waardoor er sprake is van een kleine terugval. Binnen de regio Noord-Veluwe is er sprake van een aantal wisselingen die plaats gaan vinden of al hebben plaatsgevonden. Hierdoor ontstaat er een verschil tussen de meer en minder ervaren JOGG-regisseurs. **Voor de toekomst** is het belangrijk om ervoor te zorgen dat alle JOGG-regisseurs **gezamenlijk als groep optrekken**.

“Waar ik me wel beetje zorgen over maak is de samenwerking tussen regisseurs. Je ziet groot verschil tussen rollen die regisseurs hebben. [...] De ene is bezig met hoe werkt het en andere met ik wil verder/dieper/iets nieuwer.”

“Er was geen JOGG-regisseur en ook de manager van het sportbedrijf was weggevallen. Heel veel informatie en kennis rond JOGG is weggevallen daarmee. [...] Ik ben tevreden over de kennis die landelijk beschikbaar is en die aangereikt wordt. Er is veel expertise rondom de functie, dat moet goed komen. Belangrijkste is om de juiste mensen te vinden.”

Op **regionaal niveau is monitoring en evaluatie een vast onderdeel** van de JOGG-aanpak. JOGG-regisseurs vullen bijvoorbeeld een monitoringstool in, waardoor ze kunnen evalueren waar ze staan en waar uitdagingen liggen op lokaal niveau. Op **lokaal niveau** wordt vooral op **informele manier geëvalueerd**. Bijvoorbeeld door wat men hoort van kinderen op school of in gesprekken met leerkrachten of ouders. Met **samenwerkingspartners** vinden **evaluatiegesprekken** plaats of hebben JOGG-regisseurs de intentie om dit te gaan doen. Hierin wordt bijvoorbeeld besproken wat de rol is van de partners, wat het hen oplevert en hoe ze verder willen.

“Feedback wordt wel gevraagd, en wordt op papier gezet bij echt belangrijke punten. Maar niet met een heel format wat ingevuld moet worden. We doen het ook meer voor onszelf. Evalueren met partners gebeurt ook, samen in gesprek met partijen die hebben bijgedragen aan de activiteit.”

“Monitoring en evaluatie is soms nog wat lastig. Wel regionaal, maar niet lokaal. [...] We willen wel met onze samenwerkingspartners een gesprek aangaan: we werken nu 2 jaar samen, wat levert het jullie op, wat levert het ons op?”

Doelstelling 2 Eind 2022 zijn de bestaande regionale campagnes uitgevoerd, geëvalueerd en doorontwikkeld

Vrijwel alle gemeenten **kijken positief terug** op de uitvoering van de regionale campagnes. De JOGG-regisseurs zijn blij met de regionale samenwerking en de daarbij behorende regionale campagnes. Een **lokale invulling** van de campagnes is daarbij echter wel belangrijk. Ook geven JOGG-regisseurs aan bij elke campagne **vernieuwend** te willen zijn.

“Het is belangrijk om regionale campagnes door te laten gaan, want dat werkt goed. Maar je moet wel altijd een lokale vertaling blijven maken.”

“Veel campagnes lopen al een aantal jaren. Hoe kan ik daar iets nieuws brengen?”

De **campagnes** van JOGG **zijn goed bekend**, zowel bij leerlingen, als scholen, als andere partijen. Wel is er sprake van een **onderscheid in bekendheid** tussen de campagnes. De #7dagenwaterchallenge is zeer bekend, en heeft een groot bereik. Scholen en leerlingen doen hier graag aan mee. Bij andere thema's, zoals Slaap, is er **minder aandacht en enthousiasme** vanuit de scholen **voor het onderwerp**. Dit heeft als gevolg dat het moeilijker is om scholen of deelnemers binnen te halen. Ook **corona** is een **belemmerende factor** geweest bij het uitvoeren van campagnes. Scholen werden voorzichtiger met het deelnemen aan campagnes.

“Het onverwachte is natuurlijk dat je de afgelopen jaren hebt zoals ze waren [door corona]. Wat wel altijd zo is geweest, is dat we kijken naar de mogelijkheden. Maar je kan de boel nog zo goed organiseren, het staat nog wel met externe organisaties die gebruikmaken van je aanbod. Dus je hebt niet altijd de touwtjes in handen, dus dat heeft ook wel voor teleurstellingen gezorgd.”

Met betrekking tot het succes van een campagne valt op dat dit vaak wordt gemeten aan de hand van bereik. Campagnes met veel deelnemers worden eerder als succesvol gezien dan campagnes met een kleiner aantal deelnemers. **Kwantiteit** wordt dus gezien als belangrijk.

“Drinkwater campagne is breder ingezet buiten scholen, en deze wordt goed ontvangen als we kijken naar de getallen: 1.400 deelnemers op 12.000 inwoners.”

Een **goede samenwerking met partners is belangrijk** voor de uitvoer van campagnes. In alle gemeenten zijn supermarkten bijvoorbeeld veel betrokken geweest bij aanbieden van groenten bij verschillende activiteiten. Zoals

eerder benoemd, is er wel **behoefte aan meer gedeeld eigenaarschap met samenwerkingspartners**. Het initiatief blijft nu namelijk nog te veel bij JOGG liggen. Enkele gemeenten zijn van plan om hierin stappen te ondernemen, zoals een werkgroep samenstellen.

“Nu is het vaak het aanleveren en voer het maar uit, maar ze [samenwerkingspartners] denken nog niet actief mee.”

Evaluatie op lokaal niveau gebeurt **nog niet altijd** in elke gemeente. Wel zijn er op andere manieren **effecten te zien** van de inzet van JOGG. Zo geven kinderen zelf steeds vaker aan dat ze water willen, stellen scholen vaste dagen in waarop iedereen uitsluitend water mag drinken en staan kinderen in de rij bij activiteiten om groenten te krijgen.

De afgelopen 3 jaar stonden in het teken van het **verstevigen van bestaande campagnes**, wat is gelukt. Zo krijgen andere JOGG-gemeenten campagnes uit de Noord-Veluwe als voorbeeld mee. Daarmee is de doelstelling dus behaald, en ligt de uitdaging (en de energie) nu in het ontwikkelen van nieuwe campagnes. Ook kan er meer focus aangebracht worden in de doelgroep die bereikt moet worden, bijvoorbeeld gebaseerd op cijfers uit de regio. Daarbij is het een uitdaging voor de regio coördinatoren om de **JOGG-regisseurs** hier **eigenaar** van te laten zijn, en zelf een ondersteunende functie te vervullen.

“Hoe stevig wij staan met JOGG in een aantal gemeenten, dat is echt heel bijzonder. Daar is in sommige gemeenten echt geen discussie over, dat is er gewoon.”

Doelstelling 3 Eind 2022 wordt structureel ingezet op het bereiken van de ouders binnen de JOGG-aanpak Vanuit de regio is bij elke campagne meegegeven: wat gebeurt er voor de ouders? Uit de gesprekken komt naar voren dat vrijwel alle regisseurs **bij elke campagne** op de een of andere manier hebben ingezet op het bereiken van ouders, bijvoorbeeld door middel van (ouder en kind-) activiteiten. Ook worden ouders via **verschillende kanalen geïnformeerd**, zoals op het consultatiebureau of via social media en nieuwsbrieven.

Een **struikelblok** voor de JOGG-regisseurs zit in het **ontvangen van reacties of terugkoppeling** van ouders. Een flyer met QR-code leverde bijvoorbeeld geen reacties op, er namen 'slechts' een handjevol ouders deel aan een supermarktsafari en op de Slaap-campagne kwam bijna geen respons. Door het gebrek aan feedback, ervaren

JOGG-regisseurs ouderbetrokkenheid als lastig. Echter gaven JOGG-regisseurs aan dat zij wel reacties van ouders ontvangen als zij **fysiek aanwezig** zijn bij een activiteit. Tot slot was een positieve opvallende **gemeente Hattem, waar ouderbetrokkenheid hun kracht** is. Dit komt vanwege de kleinschalige gemeente en korte lijntjes.

"We zenden veel en organiseren veel, maar je krijgt er weinig op terug. [...] Je steekt er veel energie in, maar je krijgt niet te horen wat het heeft opgeleverd."

"Ze [JOGG-regisseurs] zenden allemaal veelvuldig, maar omdat er weinig of geen feedback terugkomt, hebben ze het idee: we pakken het niet. [...] Ze zoeken naar iets formeels, terwijl informele contacten het meest waardevol zijn."

"In gesprek gaan met ouders is goed; 1 op 1 aanspreken. Observeren wat er gebeurt en daarover in gesprek gaan. Het is makkelijker om de doelgroep te bereiken als je fysiek bij ze bent. Een berichtje op Facebook met 'Meld je aan', dat werkt niet."

Vanwege de behoefte aan input van ouders is er binnen 3 gemeenten **interesse in het opzetten van een ouderpanel**. Dit panel kan ingezet worden om bijvoorbeeld te sparren over thema's of om feedback te vragen op activiteiten of campagnes. Het opzetten van een dergelijk panel verloopt echter nog moeizaam.

Doelstelling 4 Eind 2022 is er, parallel aan de collectieve preventie, met activiteiten en programma's aandacht voor specifieke groepen/gebieden

De meeste JOGG-regisseurs geven aan **selectieve preventie lastig** te vinden. Binnen kleine gemeenten is er bijvoorbeeld **weinig gezondheidsverschil tussen wijken** of scholen. Hierdoor vinden JOGG-regisseurs het lastig om selectief activiteiten en campagnes in te zetten. Ook speelt het een rol dat de **focus** van JOGG-regisseurs vooral ligt **op een zo groot mogelijk bereik** van de activiteiten en campagnes.

"Het is een kleine gemeente, cijfers op wijkniveau zijn lastig. Er zijn niet zulke grote verschillen."

"Soms wel lastig om een specifieke doelgroep te kiezen, vaak zijn wel al heel breed bezig. Ook omdat je iedereen wel mee wil nemen."

Bij selectieve preventie worden vooral interventies genoemd die zijn gericht op **kinderen met (beginnend) overgewicht**, zoals cool2bfit. In gemeente Harderwijk wordt gewerkt met de Kind naar Gezond Gewicht aanpak, in gemeente Putten wordt het werken met deze aanpak op het moment verkend. Echter wordt er ook op verschillende manieren ingezet op andere groepen. Zo worden interventies vertaald voor mensen met een migratieachtergrond, wordt er extra gym gegeven aan kinderen met een motorische achterstand en is er een Peuter4daagse georganiseerd. Daarnaast gaven verschillende JOGG-regisseurs aan dat zij graag **aan de slag willen gaan met jongeren**. Deze groep is echter lastig om te bereiken, zeker in de kleine gemeenten zonder voortgezet onderwijs.

"Doelgroep [jongeren] is lastig om te bereiken en ook complexer, omdat het ook gaat om andere problematiek. Soms is er via sport een ingang, maar ze zijn weg als ze gaan studeren. [...] Goed op weg met jongerenwerkers en samen met gemeente. Hopelijk een mooi begin"

Om specifieke doelgroepen te bereiken is een **goede samenwerking belangrijk**. Bijvoorbeeld met interne begeleiders, het Centrum voor Jeugd en Gezin, praktijkondersteuners, huisartsen, GGD, jeugdwerkers en buurtsportcoaches. Ook zijn **vakleerkrachten** belangrijk, omdat zij helpen de kinderen in beeld te houden en hierdoor een verbindende factor tussen school en JOGG zijn.

"Ingang bij scholen is soms wel lastig in verband met afwezigheid van vakleerkrachten. Deze zijn erg belangrijk om een ingang te hebben om activiteiten en programma's aan te bieden."

Met betrekking tot selectieve preventie is er de afgelopen 3 jaar ook vooruitgang geboekt. Enkele JOGG-regisseurs geven aan dat de voorbereiding net is afgerond en dat zij nu de **fase van uitvoering** ingaan. Selectieve preventie blijft echter een lastig punt, waar aandacht, kennis en ondersteuning voor nodig is en blijft.

"Ik zie zeker vooruitgang, er is meer kennis en inzet. Daar heeft deze doelstelling wel bij geholpen, maar hij is nog niet uitgespeeld."

Doelstelling 5 Eind 2022 wordt structureel ingezet op groente eten binnen de JOGG-aanpak

De afgelopen drie jaar werd groente eten ingezet als **thema** in plaats van als campagne. Groente eten kwam hierdoor het gehele jaar terug. Zo werden bij vrijwel **alle activiteiten en campagnes snoepgroenten uitgedeeld**. Ook zijn er **activiteiten rondom groenten** georganiseerd, zoals de smoothie-fiets, broodjes-battle en speedy-bites. Deze groenten werden hierbij veelal **gesponsord door supermarkten** of andere partners, zoals een groenteboer.

“Bij ons is standaard aandacht voor groente eten.”

“Bij alle activiteiten die we doen, staan snoepgroenten.”

Als gevolg van deze inzet merken JOGG-regisseurs een **omslag in het eten van fruit en groenten**. Een aantal jaar geleden was het de uitdaging om kinderen meer fruit te laten eten. Nu is de **focus aan het verschuiven van fruit naar groente eten**.

“Eerst waren we natuurlijk bezig met fruit uitdelen, en dat was ook een ding. Toen kwam deze doelstelling en gingen we aan de slag met groenten uitdelen. Je merkt dat mensen eerst denken: mehh, wil liever een mandarijn. Maar uiteindelijk zijn ze blij. Kinderen stonden in de rij voor een bord met groenten die werden uitgedeeld.”

“Juist al goed dat het zes jaar geleden alleen fruit was, drie jaar geleden beide, en nu alleen groenten.”

Hoewel er stappen gezet zijn, **behoeft** groente eten nog wel de **aandacht**. Snoepgroenten zijn bijvoorbeeld een vast onderdeel van activiteiten aan het worden, maar daaromheen kan er gedurende het jaar nog wel meer aandacht aan gegeven worden. Ook is de themagroep enkel bezig geweest met de ontwikkeling van een **kalender**. Voor de toekomst ligt dus een uitdaging om groente eten net zo op de kaart te zetten als bijvoorbeeld water drinken.

“Het themateam snoepgroenten is inderdaad niet helemaal goed uit de verf gekomen, kunnen we wel wat meer aan doen.”

“Thema groente eten moet bijvoorbeeld in de toekomst meer aandacht komen dan voor water drinken. In de wijze van samenwerken hierin moet een slag gemaakt worden.”

7.2 Conclusie

Van 2020 tot en met 2022 is op zowel lokaal als regionaal niveau volop ingezet op de verschillende doelstellingen. Tussen de doelstellingen (en de gemeenten) zit wel verschil in de mate waarin doelstellingen zijn behaald. Zo is de JOGG-aanpak goed geborgd in gemeentelijk beleid en structureel opgenomen in de gemeentelijke begroting. Ook zijn er vaste samenwerkingspartners, al dan niet vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst, die zich inzetten voor de JOGG aanpak door met name inzet van tijd en middelen. Daarnaast zijn de regionale campagnes succesvol doorontwikkeld en uitgevoerd, wat heeft geleid tot een groot bereik en nog grotere bekendheid van JOGG onder inwoners. Zo is JOGG een organisatie geworden waar publieke en private partners zich graag aan verbinden. De uitdaging ligt nu in het ontwikkelen van nieuwe campagnes en focus aanbrengen in bestaande campagnes. Zo is er nog onvoldoende ingezet op het selectief bereiken van doelgroepen waar extra gezondheidswinst te behalen is. Selectieve preventie kan beter vorm krijgen door meer aandacht en kennis hierover. Daarnaast is er onvoldoende aandacht geweest voor groente eten als thema.

8 Jaarlijkse regiodagen

- Regiodag 2021
- Regiodag 2022

8 Jaarlijkse regiodagen

8.1 Regiodag 2021

De eerste regiodag van de periode 2020-2022 vond plaats op 19 januari 2021. In verband met de toen geldende coronaregels vond de bijeenkomst online plaats.

De bijeenkomst werd gestart met een terugblik op 2020. Het Evaluatiebureau gaf een presentatie over de voortgang van het werken aan de JOGG doelstellingen, aan de hand van scores uit de voortgangstool die door JOGG regisseurs gedurende het jaar werd bijgehouden.

Vervolgens gaven de JOGG regisseurs van de gemeentes Putten, Harderwijk en Nunspeet een pitch over hoe borging is vormgegeven in de desbetreffende gemeente. Daarna gaf een medewerker van JOGG NL een presentatie over borging, bedoeld om gemeenten te voorzien van inspiratie en informatie om verder aan de slag te gaan met dit thema. Elke gemeente ging vervolgens in break-out rooms aan de slag met een zelf gekozen kernelement van borging, met de instructie om concrete doelen en acties te formuleren.

Tot slot kwam het onderdeel 'JOGG in coronatijd' aan bod, waarin met de aanwezigen werd nagedacht over kansen voor JOGG tijdens de coronacrisis. JOGG is gewend om in bepaalde omgevingen aan het werk te zijn (zoals sport, school), wat nu wordt bemoeilijkt door corona. Voor drie doelstellingen werd in break-out rooms gebrainstormd over mogelijke kansen die deze periode juist ook biedt.

8.2 Regiodag 2022

De tweede regiodag vond plaats op 1 februari 2022 in Vadesto in Hattem.

Ook deze bijeenkomst werd gestart met een terugblik op 2021 aan de hand van scores uit de JOGG voortgangstool.

De eerste werksessie werd vervolgens verzorgd door het Evaluatiebureau. In een presentatie werd met theorie en voorbeelden uitleg gegeven over selectieve preventie. Ook werden tools gepresenteerd om aan de slag te gaan met selectieve preventie. Vervolgens ging de JOGG regisseur samen met de beleidsmedewerker aan de slag met een opdracht om de tools te leren kennen en toe te passen op de eigen gemeente. In een tweede opdracht werd nagedacht over hoe de #7dagenwaterchallenge selectiever kan worden ingezet voor het bereiken van bepaalde doelgroepen.

In de tweede werksessie gaf een medewerker van JOGG NL een presentatie over 'Sterk werknets'. Er werden diverse tools gepresenteerd om aan een werknets te bouwen en in een opdracht gingen JOGG regisseurs en beleidsmedewerkers aan de slag met een netwerkanalyse.

Impressie van de regiodag 2022.

9 Evaluatie campagnes

- #7dagenwaterchallenge
- Slaap
- JOGG-caching

9 Evaluatie campagnes

9.1 #7dagenwaterchallenge

Achtergrond en aanpak van de evaluatie

JOGG Noord-Veluwe voerde in juni 2021 voor de vierde keer de regionale campagne #7dagenwaterchallenge uit, met als doel water drinken stimuleren bij inwoners van de Noord-Veluwe. Het Evaluatiebureau onderzocht het effect van deze campagne door middel van een digitale vragenlijst. Deze werd afgenomen aan het begin van de campagne bij aanmelding op de website (meetmoment 1); een aantal dagen na afloop van de challenge (meetmoment 2); circa drie maanden na afloop (meetmoment 3) en circa zes maanden na afloop (meetmoment 4). Aan de hand van de vraag 'Hoeveel glazen water heb je gisteren gedronken?' werd waterconsumptie gemeten. Deelnemers konden kiezen uit 1, 2, 3, 4, 5, 6 of meer dan 6 glazen water.

Resultaten en conclusies

In totaal hebben 1983 deelnemers de vragenlijst van de nulmeting ingevuld, 144 deelnemers de vragenlijst van meetmoment 1, 106 deelnemers de vragenlijst van meetmoment 2 en 95 deelnemers de vragenlijst van meetmoment 3. Wanneer al deze deelnemers worden meegenomen in de analyse, kan worden vastgesteld dat de waterconsumptie significant gestegen was op alle meetmomenten ten opzichte van de nulmeting (Tabel 14).

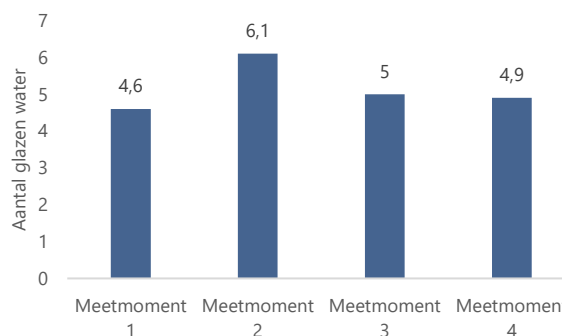
Tabel 14. Gemiddeld aantal glazen water gedronken op de meetmomenten (alle deelnemers).

Meetmoment	1	2	3	4
# glazen water gedronken	3,7	5,3*	4,5*	4,6*
N	1983	144	106	95

*statistisch significant t.o.v. de nulmeting.

Ook wanneer in de analyses alleen de deelnemers zijn meegenomen (n=23), die op alle meetmomenten de vragenlijst hebben ingevuld is een toename te zien in het

gemiddeld aantal glazen water dat deelnemers drinken (figuur 1).

Figuur 1. Gemiddeld aantal glazen water gedronken op de meetmomenten (n=23). Verschillen tussen de meetmomenten zijn statistisch significant.

Deze evaluatie laat zien dat deelnemers van de #7dagenwaterchallenge campagne meer water zijn gaan drinken. En dat zij dat tot zes maanden na de campagne volhouden. Omdat er geen controlegroep is opgenomen in dit onderzoek, is het niet mogelijk om deze resultaten geheel toe te schrijven aan de campagne. Het seizoen kan mogelijk invloed hebben gehad op het drinken van water.

9.2 Slaap

Achtergrond en aanpak van de evaluatie

JOGG Noord-Veluwe (JOGG NV) heeft van 29 oktober t/m 5 november 2021 de regionale campagne 'Slaap Lekker' uitgevoerd. Het doel van deze campagne is het vergroten van de bewustwording bij kinderen en ouders dat goede slaap en een vast slaappatroon belangrijk zijn om je lekker fit te voelen en overgewicht te voorkomen.

Het Evaluatiebureau heeft in november en december 2021 een procesevaluatie uitgevoerd waarmee antwoord werd gegeven op de volgende vragen:

- Hoe hebben scholen de campagne 'Slaap Lekker' ervaren?
- Is de omgeving 'school' relevant voor het thema 'slaap'? Welke rol ziet de school voor zichzelf bij dit thema?
- Op welke wijze kunnen andere omgevingen ingezet worden om het thema 'slaap' bespreekbaar te maken? Hoe en welke omgevingen dan?

Om antwoord te geven op deze vragen is een digitale vragenlijst uitgezet onder scholen, een klein veldonderzoek gedaan naar good practices en een digitaal focusgroep gesprek gehouden met 13 professionals (7 JOGG regisseurs, 2 regionale JOGG coördinatoren, een wetenschapper/slaapexpert, een gedragswetenschapper, een oefentherapeut mensendieck en een communicatieadviseur).

Resultaten en conclusies

Uit deze evaluatie komt naar voren dat leerkrachten tevreden zijn over de 'Slaap Lekker week'. Aanvullende activiteiten naast de quiz en presentatie in de klas vinden zij van toegevoegde waarde. Leerkrachten vinden school een geschikte plek om kinderen en ouders bewust te maken van het belang van goede slaap en een vast slaappatroon.

Verder blijkt een integrale aanpak van belang om het thema slaap bespreekbaar te maken. Het thema slaap kan gekoppeld worden aan andere leefstijlonderwerpen, zoals voeding, bewegen en beeldschermgebruik. Het is belangrijk om ouders hierbij goed te betrekken, evenals andere omgevingen rondom het kind. Te denken valt bijvoorbeeld aan de kinderopvang of naschoolse opvang, huisarts, kraamzorg, moskeeën/kerken, AZC's, CJG en consultatiebureaus, sociale media, sportverenigingen, dierentuinen of kinderboerderijen en zomerkampen.

9.3 JOGG-caching

Achtergrond en aanpak van de evaluatie

JOGG NV startte in december 2021 met de regionale campagne 'JOGG-caching'. Het doel hiervan was om bewegen in de buurt te stimuleren door een regionaal GEO-caching systeem op te zetten genaamd 'JOGG-

caching'. Het Evaluatiebureau heeft het bereik van deze campagne geëvalueerd door middel van Google Analytics. Bovendien zijn tips van JOGG regisseurs verzameld over factoren die het succes van de campagne beïnvloeden.

Resultaten en conclusies

Cijfers over het bereik uit Google Analytics lieten zien dat vooral in de eerste paar weken het gebruik van de caches hoog lag, met verschillen tussen gemeenten onderling. Ook zijn er verschillen tussen caches in gebruikersaantallen.

Hieronder zijn een aantal van de opgehaalde tips afgebeeld.

"Bepaal de juiste doelgroep en invulling van de caches"

"Zorg dat de cache goed vindbaar en bereikbaar is, maar hang het niet te veel in het zicht vanwege een vergrote kans op vandalisme"

"Promoot de campagne, ook ruim van te voren. Dit zorgt ervoor dat iedereen er al naar uitkijkt voordat het officieel begint"

"Maak een speurtocht waarbij letters verzameld moeten worden, zodat er een woord mee gemaakt kan worden"

10 Conclusie en aanbevelingen

- Conclusie
- Aanbevelingen

10 Conclusie en aanbevelingen

10.1 Conclusie

Met deze proces- en effectevaluatie is inzicht gegeven in de resultaten van de JOGG aanpak op de Noord-Veluwe van 2020 tot en met 2022. Cijfers uit de Gezondheidsmonitors laten zien dat ouders beweging bij kinderen vaker stimuleren in het buiten spelen en het naar school toe lopen of fietsen. Onder jongeren zien we een gemengd beeld waarbij het aandeel jongeren dat iedere dag minstens een uur beweegt stabiel is gebleven, terwijl het aandeel jongeren dat minstens 5 dagen een uur of langer beweegt is afgenomen. Voedingsgedrag bij kinderen is verbeterd op diverse terreinen. Zo eten kinderen op de Noord-Veluwe vaker groente en fruit en drinken ze minder vaak zoete drankjes. Ondanks deze positieve veranderingen in gedrag zien we geen gunstige veranderingen in het percentage kinderen met een gezond gewicht. Het percentage 10-jarigen en 13-jarigen met een gezond gewicht is zelfs wat afgenomen, en het percentage 13-jarigen met overgewicht toegenomen.

De procesevaluatie laat zien dat JOGG NV een aanpak is die stevig staat, toekomstbestendig is en veel heeft ingezet op de geformuleerde doelstellingen voor 2020-2022. Zo is de JOGG-aanpak goed geborgd in gemeentelijk beleid en is JOGG structureel opgenomen in de gemeentelijke begrotingen. JOGG werkt met vaste samenwerkingspartners uit zowel het publieke als private domein die tijd en/of middelen inzetten. Mede door de succesvolle uitvoering en doorontwikkeling van campagnes heeft JOGG een groot bereik en grote bekendheid onder inwoners en organisaties in de regio.

Dat desondanks het percentage kinderen met een gezond gewicht niet is toegenomen laat zien dat er veel nodig is om impact op gezond gewicht te bewerkstelligen. De coronacrisis, waarin kinderen door de beperkende maatregelen minder in beweging konden zijn en meer tijd hebben doorgebracht achter een beeldscherm³, kan een verklaring zijn waarom er geen gunstige veranderingen op het gebied van gewicht te zien zijn. Omdat verschillende factoren bijdragen aan het ontstaan van overgewicht is moeilijk vast te stellen wat precies van invloed is geweest op de getoonde trends. De resultaten onderstrepen het belang om te blijven werken aan een gezonde leefomgeving en een gezonde leefstijl. JOGG NV doet dat vanuit een stevige basis en sterke lokale en regionale samenwerkingen.

Hieronder volgen aandachtspunten voor de volgende fase van JOGG NV.

10.2 Aanbevelingen

- Blijf samenwerken als Noord-Veluwse gemeenten in de uitvoering van JOGG in het kader van efficiëntie en slagkracht, en laat daarbij ruimte voor lokale invulling van bijvoorbeeld campagnes.
- Zet voor de JOGG-aanpak in op een goede samenwerking tussen gemeentelijke beleidsdomeinen. Gezondheid wordt niet alleen bepaald door individueel gedrag, maar ook door leefomgeving en leef- en sociaaleconomische omstandigheden. Dit vraagt om een goed integraal gezondheidsbeleid om invloed te hebben op deze aspecten.
- Zet meer in op selectieve preventie. Met de campagnes zijn grote aantallen bereikt. Denk na over specifieke doelgroepen die misschien minder bereikt worden of vertegenwoordigd zijn in campagnes. Het programma Kind naar Gezond Gewicht is een voorbeeld van een aanpak waarin beleidsdomeinen met elkaar worden verbonden in het bereiken van specifieke doelgroepen.
- Zet meer in op groente eten als thema. Groente eten is vast onderdeel van campagnes/activiteiten,

³ Dit wordt deels bevestigd door cijfers van de Kindermonitor 2021. Meer dan een kwart van de ouders uit de Noord-Veluwe geeft aan dat beeldschermgebruik door de coronaperiode is toegenomen, t.o.v. slechts 1 procent die aangeeft dat beeldschermgebruik is afgenomen. De grootste groep ouders (bijna driekwart) geeft aan dat kinderen door de coronaperiode niet meer of minder zijn gaan bewegen. Andere ouders geven aan dat kinderen minder zijn gaan bewegen (7% van de ouders) of juist meer (10%).

maar groente eten als thema kan nog meer worden uitgewerkt.

- Voedingsgedrag is de afgelopen jaren steeds verder verbeterd; het halen van de beweegnormen door kinderen en jongeren blijkt lastiger te zijn. Mogelijk dat dit ook input kan geven voor de doelstellingen van de volgende fase van JOGG.

Bijlagen

- A** Itemlijst interviews
- B** Achtergrondinformatie Kindermonitor
- C** Achtergrondinformatie Gezondsmonitor Jeugd
- D** Cijfers lengte en gewicht
- E** Toelichting statistisch significant verschil

Bijlage A: Itemlijst interviews

1. INLEIDENDE VRAGEN

- Kun je kort omschrijven welke rol je hebt binnen JOGG?
- Welke taken horen daarbij?

2. REGIONALE CAMPAGNES

Eind 2022 zijn de bestaande regionale campagnes uitgevoerd, geëvalueerd en doorontwikkeld.

- Hoe kijk je terug op de uitvoering van de regionale campagnes in jullie gemeente?
- De campagnes Slaap, #7dagenwaterchallenge en JOGG caching zijn uitgevoerd in de regio en geëvalueerd door het Evaluatiebureau. Zijn deze en andere campagnes nog doorontwikkeld of hoe gaan deze worden doorontwikkeld? En zo ja, hoe?
- Concluderend, is dit doel behaald? Wat is nog een aandachtspunt voor de toekomst?

3. SELECTIEVE PREVENTIE

Eind 2022 is er, parallel aan de collectieve preventie, met activiteiten en programma's aandacht voor specifieke groepen/gebieden.

- Op regionaal niveau is er o.a. op de regiodag aandacht geweest voor het initiëren van activiteiten en programma's voor specifieke groepen of gebieden. In hoeverre was er met activiteiten en programma's binnen de gemeente aandacht voor specifieke groepen/gebieden?
- Als er geen activiteiten of programma's voor specifieke groepen/gebieden hebben plaats gevonden: wat was daarin een belemmering?
- Concluderend, is dit doel behaald? Wat is nog een aandachtspunt voor de toekomst?

4. BEREIKEN OUDERS

Eind 2022 wordt structureel ingezet op het bereiken van de ouders binnen de JOGG-aanpak in de regio Noord-Veluwe.

- Met welke activiteiten zijn ouders in de gemeente bereikt in de afgelopen 3 jaar?
- Zijn jullie tevreden over de mate waarin ouders ook daadwerkelijk zijn bereikt in de afgelopen 3 jaar?
- Concluderend, is dit doel behaald? Wat is nog een aandachtspunt voor de toekomst?

5. BORGING

Eind 2022 is elke lokale JOGG organisatie in de regio Noord-Veluwe geborgd en toekomstbestendig ingericht.

Voorbereiding: vul de Quickscan borging ter voorbereiding van het interview. Tijdens het interview komen we op de scores terug.

- In hoeverre is de JOGG aanpak geborgd in beleid?
- In hoeverre is de samenwerking tussen betrokken organisaties geborgd?
- In hoeverre is de financiering geborgd?
- In hoeverre zijn de activiteiten geborgd?
- In hoeverre is expertise geborgd?
- In hoeverre is monitoring en evaluatie geborgd?

6. GROENTE ETEN

Eind 2022 wordt structureel ingezet op groente eten binnen de JOGG-aanpak in de regio Noord-Veluwe.

- Met welke activiteiten is er in de afgelopen 3 jaar in de gemeente ingezet op groente eten?
- Concluderend, is dit doel behaald? Wat is nog een aandachtspunt voor de toekomst?

7. OVERIGE PUNTEN/UITLOOP

- Als je over het geheel terug kijkt, waar ben je het meest trots op wat betreft de lokale uitvoering van JOGG binnen jouw gemeente?
- Zijn er nog zaken gerealiseerd die je van tevoren niet had voorzien of gepland? Wat maakt dat je bepaalde ongeplande dingen toch bent gaan doen? Wat heeft dat opgeleverd?
- Zijn er verder in jouw gemeente nog onverwachte resultaten of neveneffecten van de JOGG geweest? Zo ja, welke?
- Is er verder nog iets wat je kwijt wilt voor de evaluatie van de JOGG aanpak?

Bijlage B: Achtergrondinformatie Kindermonitor

a. Onderzoeksopzet en respons

In het najaar van 2013, 2017 en 2021 heeft GGD Noord- en Oost-Gelderland de Kindermonitor uitgevoerd om de gezondheid van 0-12 jarige kinderen in de regio in kaart te brengen. In 2013 is per gemeente een steekproef getrokken van 1.500 kinderen die bij de start van het onderzoek tussen de 6 maanden en 12 jaar oud waren. In 2017 is de vragenlijst uitgezet via organisaties voor 0- tot en met 4-jarigen en basisscholen. In 2021 zijn ongeveer 30.000 kinderen via een steekproef uit de Basis Registratie Personen (BRP) geselecteerd. De ouder(s) van de kinderen vullen de vragenlijst in. In het JOGG-gebied zijn in 2021 2.396 vragenlijsten ingevuld (Tabel 1). In 2013 waren dit er 3.385 en in 2017 2.477.

Tabel 1: Aantal respondenten van de Kindermonitor in 2013, 2017 en 2021 per gemeente

	Aantal 2013	Aantal 2017	Aantal 2021
Harderwijk	598	752	402
Elburg, pc 8081	366	206	160
Elburg, totaal	633	420	425
Putten	659	367	446
Nunspeet	544	452	421
Oldebroek, pc 8091	282	172	240
Oldebroek, totaal	543	389	431
Ermelo	580	353	427
Hatterem	356	175	300
Totaal JOGG-gebied**	3.385	2.477	2.396
Noord- en Oost-Gelderland, totale GGD regio	13.428	11.779	9.636

** Elburg, totaal en Oldebroek, totaal behoren niet tot het totale JOGG-gebied

b. Methoden gegevensanalyse

Complex samples

Bij de onderwerpen beweging, groente, fruit, zoete drankjes en water drinken zijn de verschillen tussen 2013 en 2021 én 2017 en 2021 getoetst met complex samples. Hierbij worden chi-kwadraat toetsen gedaan, waarbij een bepaalde correctie (weging) wordt toegepast voor leeftijd, geslacht en gemeente. Op basis van de uitkomst hiervan wordt bepaald of er wel of niet sprake is van een statistisch significant verschil (zie bijlage E).

Bijlage C: Achtergrondinformatie Gezondheidsmonitor Jeugd

a. Onderzoekopzet en respons

In het najaar van 2015, 2019 en 2021 is de Jeugdmonitor (voorheen: E-MOVO) uitgevoerd. Jongeren uit klas 2 en 4 vulden op school een internetvragenlijst in met vragen over gezondheid, welzijn en diverse andere thema's die hiermee samenhangen. In 2021 zijn er ook vragen over corona meegenomen. In het algemeen zijn de leerlingen 13 en 15 jaar oud.

In het JOGG-gebied hebben in 2021 2.159 jongeren de vragenlijst ingevuld (Tabel 1). In 2013 waren dit 3.203 jongeren en in 2017 2.220 jongeren.

Tabel 1: Aantal respondenten van de Jeugdmonitor in 2015, 2019 en 2021 per gemeente

	Aantal 2015	Aantal 2019	Aantal 2021
Harderwijk	1000	351	723
Elburg, pc 8081	322	266	82
Elburg, totaal	546	511	182
Putten	469	358	407
Nunspeet	695	505	372
Oldebroek, pc 8091	125	174	109
Oldebroek, totaal	340	371	200
Ermelo	575	391	426
Hattem	17	175	40
Totaal JOGG-gebied**	3.203	2.220	2.159
Noord- en Oost-Gelderland, totale GGD regio	15.395	14.254	10.013

** Elburg, totaal en Oldebroek, totaal behoren niet tot het totale JOGG-gebied

b. Methoden gegevensanalyse

Complex samples

Bij het onderwerp beweging zijn de verschillen tussen 2015 en 2021 én 2019 en 2021 getoetst met complex samples. Hierbij worden chi-kwadraat toetsen gedaan, waarbij een bepaalde correctie (weging) wordt toegepast voor leeftijd, geslacht en gemeente. Op basis van de uitkomst hiervan wordt bepaald of er wel of niet sprake is van een statistisch significant verschil (zie bijlage E).

Bijlage D: Cijfers lengte en gewicht

b. Onderzoeksopzet en respons

Tijdens ieder Gezondheidsonderzoek (PGO) door de Jeugdgezondheid van de GGD worden lengte en gewicht van kinderen/jongeren door een professional gemeten en geregistreerd. Op basis van deze metingen en landelijk overeengekomen afkappunten wordt bepaald hoeveel kinderen/jongeren een gezond gewicht hebben en bij hoeveel er sprake is van (ernstig) overgewicht. Voor de effectevaluatie heeft het Evaluatiebureau analyses uitgevoerd op gegevens uit de schooljaren 2012/2013, 2015/2016, 2018/2019 en 2020/2021. De analyses zijn voor drie afzonderlijke leeftijdscategorieën uitgevoerd, omdat bekend is dat het percentage overgewicht over het algemeen toeneemt met de leeftijd. In loop van de tijd zijn de leeftijden waarop kinderen de PGO's ondergaan verschoven. Hierdoor worden enkel gewichtsdata vergeleken van kinderen in dezelfde leeftijdsgroep (zie tabel 1). In schooljaar 2015/2016 werd er een experiment gedaan om gewicht van 10-jarigen op verschillende manieren te meten. Dat maakt dat deze data niet vergelijkbaar is met andere gewichtsdata en daarom ongeschikt om mee te nemen in de analyses.

Tabel 1: Leeftijden bij nul- en eindmeting

Leeftijd	Nulmeting	Tussenmeting 1	Tussenmeting 2	Eindmeting
5 jaar	PGO schooljaar 2012/2013	PGO schooljaar 2015/2016	PGO schooljaar 2018/2019	PGO schooljaar 2021/2022
10 jaar	PGO schooljaar 2012/2013	Geen gegevens beschikbaar	PGO schooljaar 2018/2019	PGO schooljaar 2021/2022
13 jaar	PGO schooljaar 2012/2013	PGO schooljaar 2015/2016	PGO schooljaar 2018/2019	PGO schooljaar 2021/2022

Hoewel het JOGG-programma zich richt op alle kinderen tot en met 18 jaar, zijn de PGO-gegevens van 5-, 10- en 13-jarigen gebruikt voor analyse van de nul-, en eindmeting. De beschikbare gegevens zijn dus een selectie van de totale doelgroep. Conform andere JOGG-gemeenten en om pragmatische redenen is gekozen om analyse van gewichtsgegevens te koppelen aan de PGO-structuur van de GGD. Overigens geven deze drie leeftijden een goed beeld van de situatie voor de kinderen tot en met 13 jaar, omdat het een goede spreiding betreft. De leeftijdsgroep 14-19 jaar wordt niet standaard door de GGD (of een andere organisatie) gemeten en gewogen. Inzicht in de mate van gezond gewicht binnen deze groep is er dus niet.

Tabel 2 toont de aantallen kinderen die zijn meegenomen in de analyses.

Tabel 2. Aantal kinderen/jongeren op basis waarvan de analyses zijn gedaan.

		PGO schooljaar 2012/2013	PGO schooljaar 2015/2016	PGO schooljaar 2018/2019	PGO schooljaar 2021/2022
		Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Elburg, pc 8081	5 jaar	78	90	91	51
	10 jaar	88	-	37	12
	13 jaar	99	62	56	46
Elburg, totaal	5 jaar	158	166	196	121
	10 jaar	180	-	64	31
	13 jaar	154	137	159	115
Ermelo	5 jaar	130	101	159	115
	10 jaar	93	-	82	94
	13 jaar	129	236	149	82
Harderwijk	5 jaar	224	411	315	142
	10 jaar	235	-	231	177
	13 jaar	239	377	236	170
Hattem	5 jaar	54	90	122	60
	10 jaar	1	-	30	47
	13 jaar	7	66	56	64
Nunspeet	5 jaar	171	222	200	219
	10 jaar	189	-	141	89
	13 jaar	177	211	150	117
Oldebroek, pc 8091	5 jaar	89	103	99	72
	10 jaar	81	-	36	23
	13 jaar	31	46	37	31
Oldebroek, totaal	5 jaar	163	184	177	145
	10 jaar	144	-	87	67
	13 jaar	92	153	136	137
Putten	5 jaar	171	244	174	87
	10 jaar	147	-	80	54
	13 jaar	115	226	151	102
Totaal JOGG- gebied**	5 jaar	915	1261	1154	746
	10 jaar	827	-	618	496
	13 jaar	722	1076	675	612
Totale GGD NOG regio	5 jaar	5441	5667	5406	3206
	10 jaar	4861	-	2993	1850
	13 jaar	4221	5126	3647	2816

** Elburg, totaal en Oldebroek, totaal behoren niet tot het totale JOGG-gebied

- Geen gegevens beschikbaar.

c. Methoden gegevensanalyse

Bij de gewichtanalyses is er door middel van een logistische regressie getoetst of tijd (uitgedrukt in de 4 geselecteerde schooljaren) geassocieerd is met het percentage kinderen met een gezond gewicht of (ernstig) overgewicht. Hiertoe werden er per te analyseren groep 2 modellen gemaakt: een voor gezond gewicht en een voor (ernstig) overgewicht. De afhankelijke variabele was ofwel gezond gewicht (ja of nee) ofwel (ernstig) overgewicht (ja of nee). De afhankelijke variabelen waren schooljaar en geslacht (om te corrigeren). De B, Wald toets statistiek en bijbehorende p-waarde geven aan of er een significant negatief of positief verband is tussen percentage gezond gewicht/(ernstig) overgewicht en schooljaren.

Bijlage E: Toelichting statistisch significant verschil

In dit rapport wordt in bijna alle tabellen aangegeven of er al dan niet sprake is van een statistisch significant verschil. Dit is een term uit de statistiek om aan te geven of een gevonden verschil ook wetenschappelijk aantoonbaar is. Hieronder volgt een toelichting.

Een percentage is bepaald op een groep respondenten. Dit percentage had net iets anders kunnen zijn als de groep respondenten net iets anders was. Met andere woorden er zit een natuurlijke fluctuatie in een percentage. Vanuit de statistiek wordt dit weergegeven met een 95% betrouwbaarheidsgebied. Een percentage van 10% heeft dan bijvoorbeeld een betrouwbaarheidsgebied van 8% tot 12%. Dit betekent dat het percentage voor de onderzochte groep 10% is, maar dat met 95% zekerheid is te zeggen dat het in soortgelijke groepen tussen 8% en 12% ligt.

Als je wilt bepalen of twee percentages van elkaar verschillen, moet je dus rekening houden met de betrouwbaarheidsgebieden van beide percentages. Je toetst dan of beide betrouwbaarheidsgebieden verschillend zijn. Bij een statistisch significant verschil kun je met 95% zekerheid zeggen dat de beide betrouwbaarheidsgebieden verschillend zijn.

In het algemeen geldt dat bij grote onderzoeken met veel deelnemers al snel statistisch significante verschillen worden gevonden (immers, bij veel deelnemers krijg je een smal betrouwbaarheidsgebied).

Verder geldt dat het voor het aantonen van kleine verschillen grote groepen nodig zijn (immers, bij kleine verschillen overlappen de betrouwbaarheidsgebieden snel).

Beleidsmakers in de Volksgezondheid staan voor de lastige opdracht om bij afnemende financiële ruimte antwoorden te vinden voor toenemende gezondheidsproblemen onder de bevolking. Dat vraagt om ingrijpende en verantwoorde keuzes.

Het Evaluatiebureau Publieke gezondheid is specialist in het verkrijgen van praktische informatie over interventies in de publieke gezondheid. Het Evaluatiebureau biedt beleidsmakers handvatten waarmee zij ingrijpende keuzes op verantwoorde wijze kunnen maken. Dat doen we in alle gevallen praktisch, verbazingwekkend betaalbaar, en met academisch gestoelde kennis. Zo maken we beleidsmakers sterker.

Evaluatiebureau Publieke Gezondheid

Postbus 3

7200 AA Zutphen

088 - 443 37 05

info@evaluatiebureau.nl

www.evaluatiebureau.nl

Initiatief van:

Partners:

© Evaluatiebureau Publieke Gezondheid – december 2022

Overname van gegevens is toegestaan, mits voorzien van bronvermelding.